

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. J. N.**, zastoupená Mgr. Ing. Michalem Burešem, advokátem se sídlem Jabloňová 2843, Louny, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 1. 2021, č. j. 2849/21/5100-31462-707633, v řízení o námitce podjatosti ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 Af 7/2021,

t a k t o :

Soudkyně Městského soudu v Praze JUDr. Ing. Viera Horčicová **není vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 Af 7/2021.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně se podanou žalobou u Městského soudu v Praze domáhá zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo k odvolání žalobkyně změněno rozhodnutí Finančního úřadu pro hlavní město Prahu (dále jen „správce daně“) ze dne 18. 6. 2015, č. j. 4457500/15/2006-70462-106960. Tímto rozhodnutím byla žalobkyni vyměřena podle pomůcek darovací daň ve výši 22 617 Kč. Žalovaný dospěl k závěru, že daň nemohla být stanovena pomůckami, nýbrž dokazováním, neboť pro to byly ve správním spise obsaženy dostatečné podklady. Výše doměřené daně se napadeným rozhodnutím žalovaného nezměnila.

[2] Nejvyšší správní soud obdržel dne 9. 2. 2023 předkládací zprávu Mgr. Martina Lachmanna, soudce pověřeného výkonem pravomocí místopředsedy Městského soudu v Praze (dále jen „místopředseda Městského soudu v Praze“), který obdržel dne 6. 2. 2023 od JUDr. Ing. Viery Horčicové, předsedkyně senátu 10 Af, oznámení podle § 8 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v rozhodném znění (dále jen „s. ř. s.“). Podle JUDr. Ing. Horčicové je u ní dána možná pochybnost o nepodjatosti proto, že její syn Mgr. M. H. spolupracuje (původně jako koncipient, nyní jako spolupracující advokát) s doc. JUDr. Eduardem Brunou, který je zástupcem žalobkyně v trestním řízení vedeném proti ní. Místopředseda Městského soudu v Praze neshledal důvod pro vyloučení JUDr. Ing.

Horčicové z posouzení a rozhodnutí ve věci, proto oznámení postoupil podle § 8 odst. 3 věty poslední s. ř. s. k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

[3] Podle § 8 odst. 1 „s. ř. s.“ jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[4] Nejvyšší správní soud po posouzení oznámení dospěl k závěru, že u soudkyně JUDr. Ing. Horčicové **není** dán důvod pochybovat o její nepodjatosti.

[5] V odůvodnění se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje s předkládací zprávou místopředsedy Městského soudu v Praze. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci lze jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16), nikdo totiž nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Přípustnou výjimkou z této zásady je pouze vyloučení soudce ze zákonem stanovených důvodů. Tyto výjimky nejsou s uvedenou zásadou v rozporu, naopak akcentují další klíčový ústavní princip, princip nestrannosti soudců.

[6] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námítky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě.

[7] Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Vyloučen by byl i soudce, jenž by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcuv poměr k účastníkům či k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2015, č. j. Nao 90/2015-17).

[8] Je však vhodné dodat, že k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že jeho vztah k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01). U osobnosti soudce je totiž třeba vždy *„vycházet primárně z toho, že se jedná o profesionála, který dokáže oddělit svoje soukromé zájmy od rozhodovací činnosti, na které se podílí, a u něhož je vždy na prvním místě respektování profesní a osobní cti“* (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2010, sp. zn. Nao 46/2010).

pokračování

[9] V nyní posuzované věci však existence přímého, nezprostředkovaného vztahu soudkyně JUDr. Ing. Horčicové k věci, účastníkům řízení ani jejich zástupcům nevyplývá. Potenciální pochybnosti o nepodjatosti je podle JUDr. Ing. Horčicové způsobila založit skutečnost, že její syn, který je sám advokátem, spolupracuje v rámci výkonu advokacie s advokátem, který v jiné věci zastupuje žalobkyni. Nejedná se tudíž ani o zprostředkovaný vztah k účastníkovi řízení, ale o zprostředkovaný vztah k zástupci účastníka řízení v jiné věci. Místopředseda Městského soudu v Praze dále uvádí, že dle sdělení JUDr. Ing. Horčicové se stejnou advokátní kanceláří jako její syn spolupracuje i zástupce žalobkyně v nyní projednávané věci. Nejvyšší správní soud však v tomto ohledu souhlasí s odůvodněním předkládací zprávy, že ani tento zprostředkovaný vztah (tedy že zástupce žalobkyně v nyní projednávané věci spolupracuje s advokátní kanceláří, s níž spolupracuje i syn soudkyně), nezakládá bez dalšího takovou intenzitu vztahu, aby byl tento vztah způsobitý vyvolat pochybnosti o nepodjatosti JUDr. Ing. Horčicové při posuzování a rozhodování v řízení vedeném pod sp. zn. 10 Af 7/2021.

[10] Co se týče potenciálního vztahu k předmětu řízení, opět ve shodě s odůvodněním předkládací zprávy Nejvyšší správní soud uvádí, že z informací obsažených v oznámení JUDr. Ing. Horčicové nevyplývá, že by se její syn přímo podílel na obhajobě žalobkyně v trestním řízení vedeném proti ní, a že by zde tudíž bylo potenciální riziko, že by se JUDr. Ing. Horčicové mohla dozvědět poznatky o nyní posuzované věci jinak než dokazováním při jednání. Žádné jiné relevantní okolnosti v soudním spisu obsaženy nejsou, a ostatně ani účastníci řízení přes poučení o možnosti namítnutí podjatosti ve vztahu k JUDr. Ing. Horčicové takto neučinili.

[11] Pokud by Nejvyšší správní soud dospěl k opačnému závěru, muselo by to nutně znamenat, že by soudci, jejichž rodinní příslušníci jsou advokáty nebo jinými profesionálními zástupci v řízení před orgány veřejné moci, museli být vyloučeni z projednávání věci vždy, když by se některý z kolegů těchto příbuzných podílel na zastupování účastníka řízení ve věci posuzované soudcem, aniž by tento člen rodiny soudce musel mít k věci či účastníkům řízení jakýkoliv vztah a se zástupcem účastníků jiný než profesionální vztah. Nemuselo by se jednat o ojedinělé situace, nenaplňující výše uvedenou podmínku výjimečnosti odnětí zákonného soudce ze skutečně závažných důvodů. Takový výklad podjatosti by byl přehnaně úzkostlivý, odhlížející od reality právní praxe, v níž je zcela běžné opakované setkávání se právních profesionálů (advokátů, soudců, státních zástupců, soudních exekutorů, notářů aj.) při výkonu svých procesních rolí. Proto lze vycházet spíše z předpokladu, že vzdálený vztah soudce k určité věci související s výkonem právní praxe jím a jeho příbuzným (a zprostředkovaný přes několik článků, jak je vylíčeno výše) je natolik slabý, že důvod pochybovat o nepodjatosti zpravidla nebude zakládat.

[12] Nejvyšší správní soud vnímá oznámení JUDr. Ing. Horčicové jako korektní a opatrný postup v řízení, neshledal však z oznámení JUDr. Ing. Horčicové ani jiných jemu známých skutečností existenci pochybností o nepodjatosti JUDr. Ing. Horčicové při posuzování a rozhodování ve věci vedené pod sp. zn. 10 Af 7/2021.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2023

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu